

**ЗВО «МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

Кафедра права

ПОГОДЖЕНО

Голова фахової атестаційної комісії

_____ Григорій ЗАБАРНИЙ

«_____» _____ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії

_____ Владислав БУГАЙ

«_____» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

на III курс для освітнього ступеня «Бакалавр»

галузь знань: 08 «Право»

спеціальність 081 «Право»

освітня програма: «Право»

Розглянуто і схвалено на
засіданні кафедри права
протокол № 6 від 11 травня 2022 року.
Завідувач кафедри _____ А.А.Нечай

Київ – 2022

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Призначення програми – забезпечити проведення фахового випробування при вступі на III курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) для здобуття освітнього ступеня бакалавр за умови вступу на відповідний напрям підготовки.

Мета фахового випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця кваліфікації бакалавр права.

Завдання вступного випробування передбачають перевірку і оцінку знань та вмінь абітурієнта.

Вимоги до здібностей і підготовки абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки фахівців за ступенем бакалавр абітурієнти повинні здобути освітньо-кваліфікаційний рівень "Молодший спеціаліст" за спеціальністю "Правознавство" та володіти здібностями до засвоєння знань, умінь і навичок в галузі правових дисциплін. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма складається з переліку питань, які відображають окремі аспекти напряму підготовки та інтегрує знання з кількох дисциплін, передбачених програмою підготовки молодших спеціалістів за спеціальністю "Право"

Фахове вступне випробування проводиться з наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави та права», «Кримінальне право», «Цивільне та сімейне право».

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступник отримує для відповіді білет, в якому визначені 5 завдань в рамках змісту програмних питань з навчальних дисциплін «Теорія держави та права», «Кримінальне право», «Цивільне та сімейне право» що вивчаються студентами для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "Молодший спеціаліст".

Вступне випробування проводиться в письмовій формі, тривалість якого не повинна перевищувати 2 години.

Вступне випробування у формі письмового екзамену проводять не менше трьох членів комісії.

По закінченню вступного випробування екзаменатори оцінюють правильність відповідей абітурієнтів, заповнюють екзаменаційну відомість та підписують її.

Інформація про результати вступного випробування оголошується вступникові у день його проведення.

ВИМОГИ ДО ВІДПОВІДІ АБІТУРІЄНТА

У процесі складання вступного випробування абітурієнт має виявити достатній рівень набутих знань і вмінь.

Екзаменаційна робота в цілому оцінюється за 100-бальною шкалою (від 100 до 200).

Максимально абітурієнт може набрати за правильне виконання всього завдання 100 балів, що відповідає 200 балам за шкалою (від 100 до 200).

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Тема 1. Предмет, метод та функції теорії держави та права. Предмет теорії держави та права і її роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права. Загальнонаукові, спеціальнонаукові і приватнонаукові методи дослідження державно-правових явищ. Виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки про державу та право (енциклопедія права, філософія права, загальна теорія держави та права). Загальнотеоретична юридична наука в Україні. Значення вивчення теорії держави та права для підготовки фахівців права. Система навчального курсу теорії держави та права.

Тема 2. Поняття, походження і сутність держави. Розуміння держави в історії державно-правової думки. Поняття держави, її соціальна цінність. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави. Ознаки, що відрізняють державу від самоуправління в первіснообщинному суспільстві. Розвиток держави, її історичні типи. Ознаки, що відрізняють державу від інших організацій суспільства. Правова держава та її основні ознаки. Правова держава і громадянське суспільство.

Тема 3. Держава і політична система суспільства. Політична система суспільства, її основні функції та елементи. Політична діяльність як основний системоутворюючий фактор в політичній системі суспільства. Політична система України. Місце і роль держави в політичній системі. Політична і державна влада. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Суверенітет держави і його зв'язок з суверенітетом народу і національним суверенітетом. Особливості положення держави в політичній системі України.

Тема 4. Форми держави. Поняття форми держави. Співвідношення форми держави з її сутністю. Форма правління. Монархічна та республіканська форма правління. Їх види і основні риси. Поняття і види форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, їх основні ознаки і особливості. Роль економічних, політичних, національних та інших факторів у виборі форми державного устрою. Поняття державно-правового режиму. Його співвідношення з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів. Особливості елементів форм Української держави.

Тема 5. Механізм та функції держави. Поняття функцій держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави. Економічні функції і особливості їх здійснення в умовах ринкової економіки. Становлення і збагачення функцій соціального обслуговування.

Екологічна функція. Розвиток функцій захисту правопорядку, охорони власності, прав і свобод громадян. Зовнішні функції держави, їх розвиток у сучасному світі. Основні і неосновні функції. Постійні і тимчасові функції держави. Форми і методи здійснення функцій держави. Поняття механізму держави. Механізм держави як система державних організацій. Державні організації: поняття, основні ознаки, види. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії. Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави. Органи внутрішніх справ у механізмі держави та їх роль у здійсненні державних функцій. Основні напрямки удосконалення організації і діяльності механізму Української держави та органів внутрішніх справ.

Тема 6. Поняття, походження та розвиток права. Розуміння права в історії державно-правової думки. Поняття права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Історичні типи права. Функції права. Спеціально-юридичні функції права. Право і управління. Правові форми діяльності держави. Право і державний примус.

Тема 7. Об'єктивне право: поняття, ознаки, принципи, структура. Поняття права, його відмінні ознаки. Різноманітність визначень права. Об'єктивне право. Сутність, зміст, структура і соціальна цінність об'єктивного права. Право і закон. Принципи права: загальноправові, міжгалузеві, галузеві, принципи інститутів права, їх характеристика. Структура та форми права.

Тема 8. Правоутворення та форми права. Поняття правоутворення. Правотворчість як особлива форма соціального управління. Суб'єкти, принципи і стадії правотворчості. Правотворчість і юридична техніка. Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.

Тема 9. Норми права та інші соціальні норми. Поняття соціальних норм. Види соціальних норм і їх особливості. Поняття норми права. Норма права як елемент права. Норма права як загальнообов'язковий стандарт поведінки. Норма права і стаття нормативно-правового акту. Види, структура і ефективність норм права. Співвідношення і взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

Тема 10. Система права та система законодавства. Поняття системи права, її об'єктивна обумовленість і головні властивості. Системність як особлива властивість права. Норма права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права, правовий комплекс як основні структурні елементи системи права; їх характеристика. Основи і принципи побудови і функціонування системи права. Предмет і метод правового регулювання як основи розподілу права на галузі і інститути права. Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права. Система законодавства України. Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація, інкорпорація та

консолідація. Систематизація нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України.

Тема 11. Форми реалізації права. Поняття, форми реалізації норм права. Методи забезпечення реалізації норм права. Виконання як форма реалізації норм права. Використання як форма реалізації норм права. Дотримання як форма реалізації норм права. Соціальний і правовий зміст реалізації норм права. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності органів внутрішніх справ.

Тема 12. Застосування права як особлива форма їх реалізації. Поняття застосування норм права як особливої форми їх реалізації. Суб'єкти і стадії застосування норм права. Вимоги правильного застосування норм права. Акти застосування норм права. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення. Аналогія права і аналогія закону. Юридичні колізії та шляхи їх вирішення. Особливості застосування норм права органами внутрішніх справ. Вимоги правильного застосування норм права органами внутрішніх справ. Акти застосування норм права, що видаються органами внутрішніх справ.

Тема 13. Тлумачення норм права і його значення в діяльності ОВС. Поняття, необхідність і цілі тлумачення нормативно-правових актів. Види і способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм прав, поняття і класифікація. Тлумачення правових норм в правозастосовчій діяльності. Тлумачення норм права, що здійснюється працівниками органів внутрішніх справ.

Тема 14. Правові відносини. Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Органи внутрішніх справ як суб'єкт правовідносин. Поняття та види суб'єктів правовідносин. Поняття та види об'єктів правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація. Особливості правовідносин за участю органів внутрішніх справ.

Тема 15. Правова поведінка. Соціальна поведінка і її види. Нормативна поведінка. Право і поведінка. Правова поведінка: поняття, ознаки, структура. Види і співвідношення з іншими видами соціальної поведінки. Поняття і ознаки правомірної поведінки. Правові наслідки правомірної поведінки. Стимулювання і заохочення правомірної поведінки, засоби її охорони і захисту. Правопорушення: поняття і ознаки. Види правопорушень. Професійна правова поведінка співробітників органів внутрішніх справ.

Тема 16. Правова свідомість та правова культура. Право. Правосвідомість і духовне життя суспільства. Структура правосвідомості. Джерела формування правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія, їх співвідношення. Види правової свідомості. Правова культура. Структура та види правової культури. Професійна правосвідомість та правова культура співробітників органів внутрішніх справ.

Тема 17. Юридична відповідальність. Юридична відповідальність: поняття, ознаки. Види юридичної відповідальності. Перспективна юридична відповідальність. Ретроспективна юридична відповідальність. Підстави

притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності і їх характеристика. Поняття дисципліни і її види. Суспільний порядок і правопорядок: поняття, зміст і співвідношення.

Тема 18. Державна дисципліна, законність та правопорядок. Державна дисципліна: поняття і форми виявлення (трудова, планова, фінансова, виробнича і т.п. дисципліна). Поняття законності і її зміст. Принципи законності. Нормативно-правова основа законності. Гарантії законності. Законність як конституційний принцип організації і діяльності ОВС. Роль ОВС у охороні і зміцненні законності і правопорядку.

Тема 19. Правове регулювання та його механізм. Поняття і форми правового впливу на суспільні відносини. Правове регулювання: поняття, предмет, метод, межі. Стадії процесу правового регулювання. Типи правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, основні елементи, їх зв'язок і взаємодія. Ефективність механізму правового регулювання. Особливості механізму правового регулювання у сфері діяльності органів внутрішніх справ.

Тема 20. Правовий статус особи і роль ОВС в його забезпеченні. Людина, особа, громадянин. Поняття і основні елементи правового статусу особи. Діяльність органів внутрішніх справ як елемент системи гарантій здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Основні напрямки діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Підстави і межі втручання працівників органів внутрішніх справ в процес здійснення громадянами їх прав, свобод і обов'язків.

Тема 21. Правова система: поняття, характеристика елементів. Правова система. Співвідношення правової системи і системи права. Статичні елементи правової системи. Динамічні елементи правової системи. Юридична практика в правовій системі. Правова система України та перспективи її розвитку.

Тема 22. Основні правові системи сучасності. Порівняльне правознавство як наука. Різноманітність сучасних правових сімей: поняття та види. Романо-німецька правова сім'я і її особливості. Структура і джерела англосаксонського права. Мусульманське право. Інші правові системи

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття, предмет, завдання і система кримінального права. Наука кримінального права

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки – галузі правознавства (юриспруденції).

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінально-процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Поняття і система Загальної частини.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права.

Структура (будова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони).

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства і універсальний.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Тема 4. Злочин і його види

Визначення поняття злочину: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття злочину в чинному КК України.

Ознаки злочину. Суспільна небезпека як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака злочину. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Значення ч. 2 ст. 11 КК для поняття злочину.

Класифікація злочинів залежно від ступеня тяжкості. Критерії класифікації. Злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі і особливо тяжкі. Значення законодавчої класифікації злочинів (ст. 12 КК).

Тема 5. Склад злочину

Поняття складу злочину і його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення понять злочину і складу злочину.

Елементи складу злочину, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу злочину, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу злочину.

Види складів злочину залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Склад злочину і кваліфікація злочину. Поняття кваліфікації злочину і її

значення.

Тема 6. Об'єкт злочину

Поняття об'єкта злочину. Значення об'єкта злочину в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки злочину і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт злочину. Об'єкт злочину і об'єкту кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин

Класифікація (види) об'єктів злочину. Загальний об'єкт злочину. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт злочину. Безпосередній (конкретний) об'єкт злочину, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу злочину. Відмінність предмета злочину від об'єкта злочину.

Поняття потерпілого від злочину та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт злочину.

Тема 7. Об'єктивна сторона злочину

Поняття об'єктивної сторони злочину. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації злочину, а також відокремлення одного складу злочину від іншого.

Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчинюються в реальній дійсності.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільне небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони злочину; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Злочини з матеріальними та формальними складами: значення такого поділення.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільне небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення злочину як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину; їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення злочину як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу злочину; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема 8. Суб'єкт злочину

Поняття суб'єкта злочину в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта злочину. Загальний і спеціальний суб'єкт злочину в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для

кваліфікації злочину.

Суб'єкт злочину та особа злочинця.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих злочинів.

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта злочину. Поняття осудності та її значення, формула неосудності і її види. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Тема 9. Суб'єктивна сторона злочину

Поняття суб'єктивної сторони злочину та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення.

форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації злочину і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відміна непрямого умислу від прямого.

Умисел в злочинах з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину.

Необережність і її види. Значення боротьби з необережними злочинами.

Злочинна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Злочинна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від злочинної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації злочину.

Тема 10. Стадії вчинення злочину

Поняття і види стадій вчинення злочину за чинним законодавством.

Готування до злочину, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування.

Замах на злочин, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на злочин: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до злочину.

Поняття закінченого злочину. Момент закінчення злочинів в залежності

від особливостей конструкції складу злочину.

Добровільна відмова при незакінченому злочині, її поняття та ознаки.

Тема 11. Співучасть у злочині

Поняття і значення співучасті в злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб в виконанні злочину. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Види співучасників та їх визначення в КК.

Виконавець та співвиконавець злочину.

Організатор злочину.

Підбурювач до злочину. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання.

Пособник злочину. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування: пособництва від підбурювання.

Причетність до злочину. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК). Відповідальність за причетність до злочину.

Форми співучасті. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть в злочині із спеціальним суб'єктом. Провокація злочину. Екссес виконавця. Види екссесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при екссесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників.

Тема 12. Множинність злочинів

Поняття множинності злочинів. Соціальна та юридична характеристика множинності злочинів та її значення.

Одиничний злочин як структурний елементи множинності злочинів. Види одиничних злочинів: прості та ускладнені одиничні злочини (триваючі, продовжувані та складні (складові) злочини).

Види множини злочинів.

Повторність злочинів та її ознаки.

Сукупність злочинів та її ознаки.

Види сукупності злочинів: ідеальна та реальна сукупність.

Рецидив злочину, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації злочину і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають злочинність діяння

Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння. Обставини, які передбачені КК та іншими законодавчими актами.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання)

шкоди при так званій "передчасній" і "запізній" обороні. Оцінка використання зброї та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Загрожуюча небезпека і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди - підстави крайньої необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання злочинця.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається злочинність діяння, скоєного внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають злочинність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного злочину під час виконання явно незаконного наказу або розпорядження.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Тема 15. Покарання та його види

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу.

Мета покарання. виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Система та види покарань. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудовим впливом на засудженого.

Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Тема 16. Призначення покарання

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого злочину, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання

обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі урахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Правила призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за окремі злочини, які входять в сукупність злочинів. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Призначення покарання за кількома вироками - за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б один злочин є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни. Участь громадськості в нагляді за особами, яким призначене покарання замінено більш м'яким видом.

Правові наслідки заміни покарання. Відміна заміни покарання від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів

медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили злочини та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру. Підстави заміни. Види примусових заходів виховного характеру.

Тема 21. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Загальна характеристика кримінального законодавства країн, які входять до СНД. Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних країн: Англії, США, Німеччини, Японії. Англо-американська і континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття, предмет і система, джерела цивільного права. Цивільне законодавство.

Співвідношення приватного і цивільного права. Предмет і метод цивільного права.

Майнові відносини, які регулюються цивільним правом. Особисті немайнові відносини, які регулюються цивільним правом.

Місце цивільного права в системі правових галузей. Система цивільного права. Цивільне право як наука.

Функції цивільного права. Регулятивна функція, охоронна та превентивна функції цивільного права. Принципи цивільного права: загальноправові, цивільно-правові. Теорія цивільного права про принципи цивільного права та принципи цивільного законодавства.

Поняття та структура цивільного законодавства. Конституція України як основа розвитку цивільного законодавства. Цивільний кодекс України і його структура.

Дія цивільних законів у часі, просторі, щодо кола осіб. Зворотна сила закону. Звичай ділового обороту. Аналогія закону й аналогія права.

Тема 2. Поняття і особливості цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних прав

Поняття цивільних правовідносин, їх елементи та структура. Зміст цивільних правовідносин. Учасники цивільних відносин. Суб'єктивні цивільні права та суб'єктивні цивільні обов'язки.

Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин.

Загальні положення про об'єкти цивільного права. Обороздатність об'єктів цивільних прав. Поняття та види об'єктів цивільних прав. Гроші (грошові кошти). Валютні цінності. Цінні папери та їх види. Вимоги до цінного паперу. Дії, послуги як об'єкти цивільного права. Нематеріальні блага: результати творчої діяльності, інформація, особисті немайнові блага, як об'єкти цивільних права.

Тема 3. Суб'єкти цивільних прав. Фізичні особи, як суб'єкти цивільного права.

Поняття фізичної особи. Ім'я та місце її проживання.

Поняття цивільної правоздатності, її виникнення, обсяг і припинення. Цивільна дієздатність фізичної особи. Поняття та види цивільної дієздатності. Надання повної цивільної дієздатності. Часткова цивільна дієздатність та неповна цивільна дієздатність. Підстави обмеження дієздатності. Підстави та порядок визнання особи недієздатною. Порядок поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою й оголошення особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Діяльність міліції з розшуку громадян, місце перебування яких невідоме.

Акти цивільного стану. Опіка та піклування. Порядок встановлення та припинення опіки та піклування. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою.

Тема 4. Особливості правового положення фізичних осіб підприємців

Фізична особа – підприємець та її правовий статус. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи – підприємця. Банкрутство фізичної особи – підприємця.

Тема 5. Юридичні особи

Поняття й ознаки юридичної особи. Види юридичних осіб та організаційно-правові форми. Порядок створення юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичних осіб: порядок реалізації.

Підприємницькі товариства: господарські товариства і виробничий кооператив. Підприємницькі товариства та їх види. Загальна характеристика підприємницьких товариств. Загальна характеристика виробничих кооперативів та установ. Непідприємницькі товариства.

Вимоги до змісту установчих документів. Найменування юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Особисті немайнові права юридичної особи. Органи управління юридичної особи.

Відповідальність юридичних осіб.

Реорганізація та ліквідація юридичної особи. Підстави та порядок реорганізації юридичних осіб. Порядок припинення юридичної особи. Підстави

та порядок ліквідації юридичних осіб. Обов'язки особи, що прийняла рішення про припинення юридичної особи. Задоволення вимог кредиторів.

Тема 6. Захист цивільних прав

Право на захист цивільних прав та інтересів. Види захисту: судом, державним органом, нотаріусом. Самозахист цивільних прав.

Органи, що здійснюють захист цивільних прав. Здійснення права на захист. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Визнання незаконним рішення, дії чи бездіяльності органу державної влади, влади АРК або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб.

Тема 8. Поняття речей, їх ознаки та класифікація

Речі як об'єкти цивільних прав. Класифікація речей: нерухомі та рухомі речі. Майно. Підприємство як єдиний майновий комплекс.

Тема 9. Правочини

Загальні положення про правочин. Поняття та види правочинів.

Форма правочину та деякі недійсні правочини. Способи волевиявлення, характеристика окремих видів недійсних правочинів. Правові наслідки недодержання форми правочину.

Державна реєстрація правочину та місце його вчинення. Презумпція правомірності правочину. Відмова від правочину

Поняття недійсності правочину. Правові наслідки недійсності правочину та момент недійсності правочину.

Тема 10. Представництво, довіреність

Поняття, підстави та види представництва. Правові наслідки вчинення правочину представником та правочини, які можуть вчинятися представником. Представництво за законом.

Передоручення. Комерційне представництво. Представництво за довіреністю. Поняття, форми, види довіреності. Строк дії довіреності. Припинення представництва за довіреністю та скасування довіреності.

Тема 11. Строки та терміни. Позовна давність

Поняття строку і терміну та їх визначення.

Початок перебігу та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку. Поняття позовної давності та строк її дії. Види позовної давності. Порядок обчислення строків позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення перебігу позовної давності. Переривання перебігу позовної давності. Наслідки спливу позовної давності.

Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема 12. Особисті немайнові права фізичної особи та їх види

Поняття особистих немайнових прав та їх види. Поняття особистих немайнових відносин, не пов'язаних з майновими.

Розвиток концепції особистих немайнових прав людини. Інститут прав і свобод людини в Конституції України. Цивільний кодекс України у розвитку інституту особистих немайнових прав.

Види та характеристика немайнових прав, що забезпечують існування фізичної особи.

Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне існування фізичної особи.

Здійснення особистих немайнових прав та зміст особистого немайнового права. Забезпечення здійснення особистих немайнових прав та спосіб захисту особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Правові наслідки невиконання рішення суду про захист особистого немайнового права. Право фізичної особи, особисті немайнові права якої порушено, на відшкодування майнової та моральної шкоди.

Тема 13. Право власності. Речові права на чуже майно

Право власності як складова частина речового права. Поняття та зміст права власності. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності.

Підстави набуття права власності. Набуття права власності юридичною особою. Набувальна давність. Набуття права власності при приватизації державного майна та майна адміністративно-територіального утворення.

Підстави припинення права власності. Відмова від права власності. Викуп пам'ятки історії та культури. Реквізиція. Конфіскація.

Поняття, підстави та види права спільної власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні. Звернення стягнення на частку учасника спільної часткової власності у спільному майні.

Право спільної сумісної власності майна, що перебуває у спільній сумісній власності, та виділення з неї частки окремого власника.

Види речових прав на чуже майно. Суб'єкти права володіння чужим майном.

Право володіння чужим майном. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).

Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

Тема 14. Загальні положення про зобов'язання. Цивільна відповідальність

Поняття та система зобов'язального права. Поняття зобов'язання та підстави його виникнення. Сторони зобов'язання. Треті особи у зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язанні. Підстави та порядок зміни кредитора у зобов'язанні. Відповідальність первісного кредитора у зобов'язанні. Зміна боржника у зобов'язанні. Правові наслідки зміни боржника у зобов'язанні, забезпечені порукою або заставою.

Поняття та значення цивільної відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Договірна відповідальність. Позадовірна відповідальність. Умови (підстави) цивільно-правової відповідальності.

Тема 15. Загальні положення про договір. Порядок укладення, зміни та розірвання цивільно-правового договору

Поняття та види договору. Свобода договору. Зміст договору. Типові умови договору. Строк договору. Ціна. Обов'язковість договору.

Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення умов договору.

Укладення договору. Форма договору. Момент укладення договору. Пропозиція укласти договір. Укладання договору за пропозицією. Вирішення переддоговірних спорів.

Місце укладення договору. Договір та правові акти органів державної влади. Особливості укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах тощо.

Підстави зміни або розірвання договору. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Правові наслідки зміни або розірвання договору та форми зміни або розірвання договору.

Тема 16. Договір купівлі-продажу. Договір міни.

Договір купівлі-продажу. Зміст договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу та їх державна реєстрація.

Права та обов'язки сторін. Момент виникнення права власності у покупця. Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар. Момент виконання обов'язку продавця передати товар. Якість товару. Підтвердження відповідності товару вимогам закону. Гарантії якості товару. Обчислення гарантійного строку.

Продаж товару в кредит. Особливості оплати товару з розстроченням платежу. Роздрібна купівля-продаж. Публічна пропозиція укласти договір купівлі-продажу. Продаж товару з використанням автоматів. Договір найму-продажу. Обмін товару.

Порядок і строки задоволення вимог покупця про заміну товару або усунення недоліків. Відповідальність за шкоду, завдану товаром неналежної якості.

Договір продажу нерухомості, договір продажу підприємства.

Договір міни (бартеру). Правове регулювання міни (бартеру). Суб'єкти договору міни. Предмет договору міни. Особливості правового регулювання договору міни.

Тема 17. Договір дарування. Рента. Договір довічного утримання.

Дарування. Договір дарування. Предмет дарування.

Поняття та ознаки договору дарування. Форма договору дарування. Сторони та зміст договору дарування. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Пожертва. Права жертвувача.

Поняття договору ренти. Правове регулювання договору ренти.

Форма договору ренти. Сторони в договорі ренти. Зміст договору ренти, відповідальність за порушення договору.

Передача майна під виплату ренти. Забезпечення виплати ренти. Відповідальність за прострочення виплати ренти. Передача прав одержувача ренти іншим особам. Форми і розмір ренти. Строки виплати ренти. Безстрокова рента, її особливості.

Поняття договору довічного утримання. Форма та умови довічного утримання. Сторони в договорі довічного утримання. Обов'язок набувача за договором довічного утримання. Забезпечення виконання договору. Припинення договору довічного утримання та правові наслідки розірвання.

Тема 18. Договір найму. Оренда. Лізинг. Договір найму (оренди) житла. Договір позички.

Поняття договору оренди (найму). Істотні умови договору оренди. Строк договору оренди.

Форма договору оренди. Сторони договору оренди. Права та обов'язки сторін по договору оренди. Викуп орендованого майна. Окремі види договору оренди.

Договір прокату. Поняття та сфера застосування договору прокату. Особливості правового регулювання договору прокату.

Договір найму (оренди) земельної ділянки. Форма договору найму земельних ділянок. Державна реєстрація договору найму земельних ділянок.

Договір найму (оренди) будівель та інших капітальних споруд. Поняття та сфера застосування. Особливості правового регулювання.

Договір найму (оренди) транспортних засобів

Договір лізингу. Поняття та зміст договору лізингу. Істотні умови та зміст договору лізингу. Види лізингу. Міжнародні договори лізингу.

Договір найму житла. Поняття та форми договору. Сторони договору найму житла. Права та обов'язки сторін. Договір піднайму житла. Розірвання договору найму житла.

Договір позички: поняття та елементи. Зміст договору позички. Припинення договору позички.

Тема 19. Договір підряду. Спеціальні види договорів підряду.

Загальні положення про підряд. Поняття та зміст договору підряду. Генеральний підрядник і субпідрядник. Права та обов'язки сторін. Зміст договору підряду. Ціна роботи. Кошторис. Строки виконання робіт.

Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу. Право підрядника на притримання. Якість роботи. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Гарантія якості роботи. Порядок обчислення гарантійного строку.

Договір побутового підряду. Форма договору побутового підряду. Публічна пропозиція (оферта) робіт. Гарантія прав замовника. Надання замовнику інформації про роботу.

Договір будівельного підряду. Право власності на об'єкт будівництва.

Проектно-кошторисна документація. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта. Гарантії якості у договорі будівельного підряду.

Система підрядних договорів у будівництві та організація договірних зв'язків. Договір субпідряду.

Тема 20. Послуги – загальні положення. Перевезення. Договір перевезення та договір транспортного експедирування.

Поняття договору про надання послуг. Виконання договору про надання послуг. Правове регулювання договорів про надання послуг. Особливості договорів про надання послуг.

Форми договору про надання послуг. Зміст договору про надання послуг. Права та обов'язки сторін. Плата за договором про надання послуг. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг.

Строк договору про надання послуг. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг. Припинення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

Загальні положення про перевезення. Види перевезення. Правове регулювання перевезення.

Зміст, укладення та оформлення договорів перевезення вантажів. Відповідальність сторін.

Договір перевезення пасажирів та багажу, особливості укладення та зміст. Права та обов'язки сторін.

Поняття договору чартеру (фрахтування). Правове регулювання. Види договорів. Договір про буксирування.

Претензій та вчинення позовів за договірними перевезеннями. Позови щодо перевезення в закордонному сполученні.

Поняття договору транспортного експедирування. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування.

Тема 21. Договір зберігання. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання.

Поняття договору зберігання (схову). Підстави виникнення зобов'язань зі зберігання (схову). Зміст договору зберігання (схову). Окремі види договору зберігання (схову).

Зберігання в товарному складі. Складські документи. Варанти.

Спеціальні види зберігання. Зберігання речі у ломбарді. Зберігання речі у банку. Зберігання речі у камерах схову та інші договори зберігання (схову).

Договір охорони. Особливості правового регулювання договору охорони.

Тема 22. Договір страхування.

Поняття страхування, правове регулювання страхування. Страхове зобов'язання.

Зобов'язання з добровільного страхування. Зобов'язання з обов'язкового страхування.

Об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок.

Договір страхування. Форма та істотні умови договору страхування. Права та обов'язки сторін за договором страхування. Страховий поліс.

Співстрахування. Договір перестрахування. Страховий ризик. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Страхова сума. Страховий платіж. Страховий тариф. Франшиза. Відповідальність страховика. Обов'язкове страхування.

Тема 23. Договір комісії та договір доручення.

Договір доручення. Поняття та зміст договору доручення. Строк дії договору доручення. Особисте виконання договору доручення. Довіреність.

Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи-повіреного.

Співвідношення договору доручення та комерційного представництва.

Поняття договору комісії. Елементи договору комісії. Зміст договору комісії. Припинення договору комісії.

Тема 24. Договір управління майном.

Інститут довірчої власності (траст) за англо-американським правом. Особливості правовідносин довірчої власності.

Поняття та зміст договору довірчого управління майном. Предмет, істотні умови, форма договору довірчого управління майном. Суб'єкти виконання договору довірчого управління майном. Правове регулювання договору довірчого управління майном.

Відповідальність за договором довірчого управління майном. Припинення договору управління майном, підстави та наслідки.

Тема 25. Договір позики. Кредитний договір.

Поняття банківських операції та їх види. Позика. Кредит. Банківський вклад.

Поняття договору позики. Істотні умови договору позики. Права та обов'язки сторін (позикодавця і позичальникові) за договором позики. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання.

Кредитний договір. Правове регулювання кредитних відносин. Види та форми кредиту. Форма кредитного договору. Істотні умови кредитного договору. Права та обов'язки сторін. Відмова від надання або одержання кредиту.

Відповідальність сторін за порушення зобов'язань за кредитним договором.

Тема 26. Договір банківського вкладу. Банківський рахунок. Факторинг.

Договір банківського вкладу. Поняття, зміст та особливості договору банківського вкладу. Види банківського вкладу. Проценти на банківський вклад. Договір банківського вкладу на користь третьої особи.

Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат.

Договір банківського рахунку. Поняття договору банківського рахунку. Сторони договору. Предмет, форма та зміст договору банківського рахунку.

Порядок відкриття рахунків у банках. Порядок та форми розрахунків у господарських відносинах. Форми розрахунків. Вимоги законодавства щодо операції за рахунком клієнта. Розрахункові документи.

Порядок розірвання договору банківського рахунку. Відповідальність сторін за договором.

Договір факторингу у міжнародній торгівлі. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Істотні умови договору факторингу. Форма договору факторингу.

Права та обов'язки сторін (фактора, клієнта) за договором факторингу. Винагорода фактора та порядок розрахунків між сторонами.

Тема 27. Публічна обіцянка винагороди.

Поняття та зміст зобов'язання із публічного обіцяння нагороди без оголошення конкурсу. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Зміст завдання. Строк (термін) виконання завдання. Зміна умов публічної обіцянки винагороди. Припинення зобов'язання.

Поняття та зміст зобов'язання із публічного обіцяння нагороди через конкурс. Право на оголошення конкурсу. Умови конкурсу. Зміна умов конкурсу. Відмова від проведення конкурсу. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс. Права переможця конкурсу.

Використання результату інтелектуальної, творчої діяльності, який був предметом конкурсу.

Тема 28. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання зі створення загрози життю, здоров'ю і майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Обставини виникнення права на вчинення особою дії без відповідних повноважень. Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи.

Загальні положення про зобов'язання, що виникають внаслідок створення небезпеки (загрози) життю і здоров'ю фізичних осіб, а також їхньому майну і майну юридичних осіб. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Загальні підстави відповідальності за завдання шкоди (майнової та моральної).

Тема 29. Зобов'язання із заподіяння шкоди.

Поняття і значення зобов'язань із заподіяння шкоди. Елементи зобов'язань із заподіяння шкоди. Деліктна відповідальність, поняття, зміст, підстави. Система зобов'язань із заподіяння шкоди. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Відповідальність за шкоду, заподіяну працівником.

Відповідальність за шкоду, заподіяну органами державної влади. Суб'єкти заподіяння шкоди та суб'єкти відповідальності за шкоду. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної органами державної влади.

Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними та судовими органами. Суб'єкти заподіяння шкоди та суб'єкти відшкодування шкоди, завданої правоохоронними та судовими органами. Особливості відповідальності за шкоду, завдану правоохоронними та судовими органами.

Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування ядерної шкоди.

Тема 30. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади АРК або органом місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами. Відповідальність за шкоду, завдану правоохоронними органами. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Загальні засади відповідальності за шкоду, заподіяну органом державної влади, органом влади АРК або органом місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами. Особливості суб'єктного складу. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної органом державної влади, органом влади АРК або органом місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами.

Загальні засади відповідальності за шкоду, завдану органами дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Особливості суб'єктного складу. Порядок відшкодування шкоди, завданої органами дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.

Загальні засади відповідальності за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю фізичної особи.

Особливості відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю фізичної особи внаслідок каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок смерті потерпілого. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю фізичної особи внаслідок каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я або смерті.

Тема 31. Особливості відшкодування шкоди, завданої окремими категоріями осіб. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування шкоди, заподіяної малолітньою особою. Відшкодування шкоди, заподіяної неповнолітньою особою. Відшкодування шкоди, заподіяної недієздатною особою, особою, дієздатність якої обмежена, та особою, не здатною усвідомлювати значення свої дій та (або) керувати ними.

Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.

Співвідношення вимог щодо повернення безпідставно набутого майна з іншими вимогами захисту цивільних прав.

Повернення безпідставно набутого майна в натурі. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Тема 32. Поняття і значення спадкового права. Поняття і значення відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини.

Основні поняття спадкового права. Основні принципи спадкового права та їх аналіз.

Відкриття спадщини. Час відкриття спадщини. Порядок визначення місця відкриття спадщини. Наявність підстав закликання до спадкування. Повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини.

Тема 33. Спадкування за заповітом.

Поняття та характерні риси заповіту. Суб'єкти, які наділені повноваженнями щодо посвідчення заповітів. Класифікація заповітів.

Скасування та зміна заповіту. Оголошення заповіту. Тлумачення заповіту. Недійсність та нікчемність заповіту.

Тема 34. Спадкування за законом.

Спадкування за законом. Порядок реалізації спадкових прав. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

III. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

Перелік питань з навчальної дисципліни "Теорія держави та права"

1. Поняття загальної теорії держави і права та її місце в системі юридичних наук.
2. Поняття держави: сучасні характеристики, дефініція, методологічне значення.
3. Поняття та співвідношення державного, народного та національного суверенітету.
4. Теорії виникнення держави.
5. Поняття типу держав та основні критерії типології.
6. Поняття та класифікація функцій держави.
7. Форма держави: поняття та її основні елементи.
8. Форма державного правління та її види.
9. Форма державного устрою: поняття і види.
10. Поняття і види політичного (державного) режиму.
11. Поняття і структура механізму держави, принципи його організації та діяльності.
12. Державний апарат.
13. Поняття, структура і функції громадянського суспільства.
14. Поняття та основні принципи правової держави.
15. Україна на шляху формування правової держави
16. Поняття права: істотні ознаки, соціальне призначення.
17. Функції права: поняття, система, форми реалізації.
18. Принципи права. Типи і види принципів права.
19. Поняття правової норми: сутність, ознаки, класифікація, місце правових норм серед соціальних.
20. Структура норми права.
21. Форми (джерела) права: поняття, види та співвідношення в сучасних системах права.
22. Нормативний акт як джерело права: поняття та особливості використання в сучасних системах права.
23. Дія нормативних актів у часі, просторі та за колом осіб.
24. Закон: поняття, основні ознаки, види. Закони України.
25. Конституція України – Основний Закон.
26. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, властивості, види.
27. Правова система, система права і система законодавства: співвідношення понять.
28. Публічне і приватне право.

29. Матеріальне і процесуальне право.
30. Поняття правової сім'ї.
31. Правовідносини: поняття, структура, види.
32. Правотворчість: принципи і види.
33. Прогалини в праві: поняття, види, шляхи усунення.
34. Реалізація норм права: поняття та форми.
35. Тлумачення норм права: поняття, функції, типи та види.
36. Правопорядок: поняття та шляхи зміцнення в Україні.
37. Верховенство права: поняття, зміст та шляхи забезпечення в Україні.
38. Правосвідомість: поняття, структура, види.
39. Правова культура: поняття, структура, види.
40. Правове виховання: сутність, методи, значення.
41. Законність: поняття та основні принципи.
42. Поняття і види дисципліни.
43. Поняття правової політики.
44. Право як ефективний стабілізатор політичного життя.
45. Правомірна поведінка: поняття, види, значення, співвідношення з правовою поведінкою і зловживанням правом
46. Юридична відповідальність: поняття, види, підстави юридичної відповідальності.
47. Правопорушення: причини, види.
48. Юридичний склад правопорушення.
49. Обставини, що виключають та звільняють від юридичної відповідальності
50. Значення і зміст гармонізації національного законодавства України з правом ЄС та міжнародним правом.

Перелік питань з навчальної дисципліни "Кримінальне право"

1. Поняття, предмет, метод кримінального права України. Конституція України як концептуальне джерело кримінального права.
2. Конституційні положення щодо помилування. Положення про порядок здійснення помилування (затверджене Указом Президента України № 902/2010 від 16 вересня 2010 р.)
3. Конституційні положення щодо амністії. Закон України "Про застосування амністії в Україні" від 1 жовтня 1996 року.
4. Функції кримінального права.
5. Принципи кримінального права.
6. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та види.
7. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Указ Президента України № 503/97 від 10 червня 1997 року "Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності".
8. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Указ Президента України № 503/97 від 10 червня 1997 року "Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності".

9. Злочин: поняття, ознаки та їх зміст.
10. Малозначність в кримінальному праві.
11. Класифікація злочинів та її практичне значення.
12. Кримінальна відповідальність: поняття та види. Співвідношення понять “кримінальна відповідальність” та “покарання”.
13. Підстави кримінальної відповідальності.
14. Склад злочину: поняття, елементи та ознаки. Співвідношення понять “злочин” та “склад злочину”.
15. Види складів злочинів.
16. Функції складу злочину.
17. Кваліфікація злочину. Її види. Формула кваліфікації.
18. Об’єкт злочину: поняття, ознаки. Класифікація об’єктів злочину.
19. Суспільно небезпечне діяння як ознака об’єктивної сторони.
20. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об’єктивної сторони.
21. Причинний зв’язок як ознака об’єктивної сторони.
22. Множинність злочинів: поняття та види. Відмінність множинності злочинів від одиничних злочинів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 “Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”.
23. Прості та складні одиничні злочини та їх зміст.
24. Поняття, ознаки та значення об’єктивної сторони складу злочину.
25. Осудність як ознака суб’єкта злочину.
26. Спеціальний суб’єкт злочину та його види. Кваліфікація злочину із загальним та спеціальним суб’єктами.
27. Поняття, ознаки та значення суб’єктивної сторони складу злочину.
28. Поняття та види умислу. Різновиди умислу, які вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою.
29. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
30. Попередня злочинна діяльність: поняття та види.
31. Добровільна відмова при незакінченому злочині.
32. Поняття співучасті та її ознаки.
33. Види співучасників. Кваліфікація злочину, вчиненого при розподілі ролей.
34. Форми співучасті. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, злочинною організацією.
35. Специфічні прояви співучасті.
36. Поняття та види причетності до злочину. Відмінність причетності до злочину від співучасті в злочині.
37. Сукупність злочинів. Правові наслідки сукупності злочинів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 “Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”.
38. Повторність злочинів. Відмінність повторності від рецидиву злочинів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 “Про

практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”.

39. Поняття, ознаки та види рецидиву злочинів. Правові наслідки рецидиву злочинів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 “Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”.

40. Умови правомірності необхідної оборони. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 “Про судову практику в справах про необхідну оборону”.

41. Умови правомірності затримання особи, що вчинила злочин.

42. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

43. Фізичний або психічний примус: місце в системі обставин, що виключають злочинність діяння.

44. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 “Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності”.

45. Поняття та мета покарання. Система покарань та її кримінально-правове значення.

46. Принципи та загальні засади призначення покарання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7 “Про практику призначення судами кримінального покарання”.

47. Обставини, що пом’якшують та обтяжують покарання.

48. Судимість: поняття, кримінально-правові наслідки, порядок погашення та зняття. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 16 “Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості”.

49. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2004 р. № 17 “Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування”.

50. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 “Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру”.

Перелік питань з навчальної дисципліни "Цивільне та сімейне право"

1. Цивільне право як галузь приватного права в правовій системі України.

2. Цивільні правовідносини: поняття та основні елементи.

3. Поняття та класифікація об’єктів цивільного права.

4. Деліктоздатність фізичної особи.

5. Правосуб’єктність юридичної особи.

6. Поняття та ознаки юридичної особи.

7. Правочин в цивільному праві. Поняття і ознаки правочину.
8. Захист особистих немайнових прав.
9. Поняття представництва, його правова суть та види.
10. Позовна давність в цивільному праві.
11. Загальні положення про спадкування.
12. Спадкування за законом та за заповітом.
13. Поняття, види та зміст особистих немайнових прав фізичної особи.
14. Поняття та види речових прав за законодавством України.
15. Право власності в системі речових прав.
16. Підстави набуття права власності.
17. Види права власності.
18. Підстави припинення права власності.
19. Поняття права спільної власності: види, суб'єкти, об'єкти, зміст, підстави виникнення.
20. Поняття та види способів захисту права власності та інших речових прав.
21. Віндикаційний позов.
22. Негаторний позов.
23. Земля як об'єкт права власності.
24. Поняття та види речових прав на чуже майно.
25. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.
26. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
27. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права.
28. Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання.
29. Види цивільно-правових зобов'язань.
30. Суб'єкти виконання зобов'язання: сторони та треті особи.
31. Дольове, солідарне, субсидіарне зобов'язання.
32. Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язання.
33. Неустойка, її види та форми. Функції неустойки.
34. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
35. Поручка як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
36. Застава та її види.
37. Поняття та види цивільно-правової відповідальності.
38. Поняття, сутність та значення цивільно-правового договору.
39. Види цивільно-правових договорів.
40. Зміст та умови договору як підстави виникнення цивільних правовідносин.
41. Форма договору.
42. Підстави для зміни або розірвання договору.
43. Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу.
44. Договір поставки: поняття та загальна характеристика.
45. Поняття та ознаки договору дарування.
46. Поняття та ознаки договору довічного утримання (догляду).
47. Поняття та ознаки договору найму (оренди).
48. Договір лізингу.

49. Поняття та загальна характеристика договору позики.
50. Поняття ознаки та значення договору підряду.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З навчальної дисципліни "Теорія держави та права"

Основна література:

1. Актуальні проблеми теорії держави та права [Текст] : навч. посіб. / [П.В. Волвенко, Л.М. Князькова, О.С. Туренко та ін.]. –: Норд Комп'ютер, 2017. – 75 с.
2. Актуальні проблеми теорії держави і права. Частина I. Актуальні проблеми теорії держави: навчальний посібник / С.М. Тимченко, С.К. Бостан, С.М. Легуша, Н.М. Пархоменко, Т.О. Пікуля, Н.В. Пронюк. – К., 2017. – 288 с.
3. Актуальні проблеми теорії держави та права[Текст]: навч. посібник (за вимогами кредитно-модульної системи навчання) / Є.В. Білозьоров, Є.О. Гіда, А.М. Завальний, А.О. Осауленко, Т.О. Пікуля; за заг. ред. Є.О. Гіди. – К.: КНУВС, 2020. – 260 с.
4. Загальна теорія держави і права [Текст]: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Х : Право, 2019. – 584 с.
5. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права [Текст] : навчальний посібник / С.Л. Лисенков. – К. : «Юристконсульт», 2016. – 355 с.
6. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: Курс лекцій – К.: К.І.С., 2008. – 470 с.].
7. Середа Г.П. Проблеми теорії держави і права: [навчальний посібник] / Г.П. Середа, С.Г. Стеценко. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
8. Скакун, О.Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Вид. 3-тє, доп. і перероб. – К. : Правова єдність, 2011. – 524 с.
9. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.

Додаткова література:

1. Бобровник С.В. Права людини та сучасна держава: шляхи узгодження взаємодії // Правова держава. Випуск 18. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2007. – 630 с.
2. Гусарєв С.Д., Тихомиров О.Д. Державорозуміння і державознавство: діяльнісний та компаративний контексти // Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна. Збірник наукових статей. Гол. Редактор Андрій Мелешевич. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2013. – С. 221-232
3. Денисенко В.В. Коллизии правовых актов: сущность и разрешение / В.В. Денисенко // Правоведение. – 2007. – № 3. – С. 28–33.
4. Дмитренко М.А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції / НПУ ім. М.П. Драгоманова, Ін-т

оператив. діяльн. та держ. безпеки. – К.: Знання України, 2008. – 544 с.

5. Євграфова Є.П. Система національного законодавства в контексті права (лібертарно-легіський підхід) [Текст] : монографія / Є.П. Євграфова. – К.: КНТ, 2007. – 184 с.

6. Завальний А.М. Методологічні та теоретичні основи пізнання юридичних фактів / А.М. Завальний - К. : Вид-во Європейського університету, 2011. - 96 с.

7. Калюжний Р.А. Правові стимули в механізмі правового стимулювання / Калюжний Р.А., Лапка О.Я., Пікуля Т.О. – Київ : «МП Леся», 2013. – 204 с.

8. Кобринська С.Б. До питання про поняття та структуру правової системи // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. праць. – Вип. 82: Правознавство. – Чернівці: Чернівецький держ. ун-т, 2000. – С. 14-18.

9. Коталейчук С.П. Теорія держави та права в запитаннях і відповідях : Навч. посіб. / С.П. Коталейчук, П.Я. Пісной. - К. : КНТ, 2011. - 560 с.

10. Мозоль Н.І. Сучасні концепції праворозуміння: поняття, характеристика та особливості / Н.І. Мозоль // Науковий вісник НАВС: Науково-теоретичний журнал. – 2013. – № 1. – С. 36-41.

11. Пархоменко Н.М. Джерела права: основні засади дії / Н.М. Пархоменко // Дія права: інтегративний аспект / Ю.С. Шемшученко, Н.М. Оніщенко, Є.Б. Кубко та ін. - К. : Юрид. думка, 2010. - С. 176-194.

12. Пікуля, Т.О. Правоохоронні органи України в механізмі держави [Текст]: монографія / Т.О. Пікуля; – Тернопіль: Видавництво Астон, 2005. – 200 с.

13. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: збірник наукових праць / За ред. Ю.С. Шемшученка, В.П. Тихого, М.М. Цимбалюка, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін, І.М. Ситар. -Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. - 620 с.

З навчальної дисципліни "Кримінальне право"

Основна література:

1. Кримінальне право: Навчальний посібник / О.О. Дудоров, М. І. Хавронюк – К.: Ваїте, 2019. – 944 с.

2. Кримінальне право України. (Загальна частина) : [підручник] / Бабенко А. М., Вапсва Ю. А., Грищук В. К. та ін. / За заг. ред. О. О. Бандурки. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2020. – 378 с.

3. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) : посібник / Савченко А. В., Шуляк Ю. Л. – К. : «Центр учбової літератури», 2019. – 312 с.

4. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Р. В. Вереша. – К. : Алерта, 2014. – 352 с.

5. Кримінальне право України: Загальна та особлива частини: навч. посіб. / Т. О. Гончар, Є. Л. Стрельцов. – Х. : Одиссей, 2014. – 240 с. асади запобігання та протидії корупції в Україні : навчальний посібник / [Василинчук В. І., Чернявський С. С., Юрченко О. М., Грудзур О. М. та ін.]. – К. : ФОП Кандиба Т. П., 2015. – 228 с.

6. Кримінальне право. Загальна частина. Альбом схем [текст]: навчальний посібник / [В.Я.Горбачевський, І.А.Вартилицька., О.В.Микитчик, В.С.Плугатир, Плугатир М.В.]. – К.: Алерта, 2015. – 212 с.

7. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

8. Постанови Пленуму Верховного Суду України (2002–2009 рр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/623809DCB56E022BC2256C95003CF7EA>.

Додаткова література:

1. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : в 2 т. / За заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : Алера; КНТ; Центр учбової літератури, 2009 – .– 2009.

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України (Додаток змін на 01.01.2014). / за заг. ред. Стрельцова Л. М., Алієва О. М., Білаш О. В. – Х. : Одиссей, 2014. – 912 с.

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. О. І. Мотлях. – К. : Центр учебной литературы, 2014. – 696 с.

4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – [9-те вид., переробл. та доповн.]. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.

5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 1064 с.

З навчальної дисципліни "Цивільне та сімейне право"

Основна література:

1. Цивільне право України // Під ред. О.В Дзери, Н.С.Кузнецової. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2020. – Кн..1. – 736 с.

2. Цивільне право України // Під ред. О.В Дзери, Н.С.Кузнецової. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – Кн..2 . – 640 с.

3. Цивільне право України. Загальна частина: Підручник/ За ред.. І.А. Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К.: КНТ, 2016. – 480 с.

4. Цивільне право України. Договірні та не договірні зобов'язання: Підручник (2-е вид., змін. та доп.) С.С. Бичкова, І.А. Бірюкова, В.І. Бобрик та ін. // За заг. ред. С.С. Бичкової: КНТ, 2018. – 489 с.

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№ 40-44. - ст. 356.

6. Харитонов Є.О., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.:Істина, 2017. – 816 с.

Додаткова література:

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. О.В.Дзери (кер. авт. код.), Н.С.Кузнецової, В.В.Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – Т.І. – 832 с.

2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. О.В.Дзери (кер. авт. код.), Н.С.Кузнецової, В.В.Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – Т.ІІ. – 1088 с.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Результат відповіді вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Максимально абітурієнт може набрати за правильне виконання всього завдання 100 балів, що відповідає 200 балам за шкалою (від 100 до 200).

При цьому питання 1-3 оцінюються у 15 балів кожне; питання 4 – у 25 балів, а питання 5 – у 30 балів.

191-200 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повністю послідовно розкрито зміст поставленого запитання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, чітко виражена і аргументована самотійна позиція у певних ситуаціях;
- досконало застосовані одержані знання, уміння та навички з різних дисциплін для правильного вирішення всіх поставлених завдань.

162-190 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- послідовно розкрито зміст поставленого запитання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності, що не призводять до помилкових висновків;
- як правило, правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для вирішення більшості поставлених питань.

124-161 бал абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питання викладено частково, непослідовно;
- у відповідях є помилки при використанні деяких понять;
- при вирішенні поставленого завдання абітурієнт не розуміє шляхів практичного використання одержаних знань.

100-123 бали абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- основний зміст завдання не розкрито;
- допущено грубі помилки у відповідях;
- відсутність володіння спеціальною термінологією.